

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXIV. De Ecclesijs, & Monasterijs Patriarchatu Gradensi, seu Venetiarum
consistentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

Vitalis, de quo Sigonius sub anno 1260. hæc habet: *Monasterium S. Gregorij extra portam S. Vitali monialibus S. Benedicti liberis viventibus ex autoritate Gregorij de monte longo Legati Lombardia ademptum & virginibus ordinis S. Augustini S. Mariæ in monte Guardia datum est, quod ille canonicus S. Augustini Maturani apud S. Antonium male habitantibus, tradiderunt: Inferius verò sub anno 1412. de eodem Collegio hæc subdit: Anno Domini 1418. Nicolaus Albergatus Episcopus Bononiensis monasterium S. Gregorij extra portam sancti Vitalis ad unum Priorem, & Conuersum redactum, à veteribus canonicis S. Augustini ad nomen S. Georgij in alega Pontifici mandato eraduxit: sequenti vero ann. 1419. canonicus S. Mariæ Rhinana & S. Saluatoris, qui ad unum Priorem videbatur Franciscum Ghulerium deueniant, canonicus S. Ambrosij Eugubini regularibus illis quidem, sed diuersi habitu, & obseruantia, à Gregorio X. probatis, ibidem ex decreto Martini V. copulauit, qui nunc S. Saluatori dicuntur.*

Nonum fuit sanctorum Apostolorum eiusdem Ciuitatis Bononiensis, cuius monasterij Prior Capitulo Prouinciali Papæ anno 1340. celebrato adfuit. hoc monasterium nunc tenent moniales de Penitentia, quas Conuertitas vocamus.

Decimum Monasteriũ S. Georgij, cuius item Prior eadem Capitulo interfuisse legitur. nunc à fratribus ordinis Seruorum possideatur.

Vndecimum est monasterium S. Apollinaris apud Castrum Serrauallis in Archipresbyteratu montis Belli positum, de quo in libro siue catalico beneficiorum in Ciuitate, & Diocesi Bononiensi consistitur, in plebanatu montis Belli sic lego: *Monasterium canonicorum regularium S. Apollinaris de Vallata ordinis S. Augustini prope castrum Serrauallu, cum Ecclesia S. Remij, & cum Ecclesia S. andrea de Borgo Paradella vnitum. Hoc monasterium deficientibus canonicis nunc est commendatum sub titulo Prioratus.*

Duodecimum S. Frigidiani de facis vetustissimum membrum Congregationis S. Frigidiani Lucensis, cui nunc etiam est vnitum. de hoc monasterio in eodem Catalico sic legitur: *Monasterium S. Frigidiani de facis extra portam S. Mariae est residentia Prioris principalis, seu generalis. Prior S. Frigidiani de Luca confert. In vetustis autem monumentis S. Frigidiani Lucensis istud monasterium erat collegium canonicorum, qui ex congregatione S. Frigidiani ad studium Bononiense mutabantur. nũc monasterium canonicis est destitutum.*

Decimum tertium est Abbatia cœnobium S. Stephani de Ponticulo nostræ cõgregationis sexto circiter milliario distans à Ciuitate.

Decimum quartum est Prioratus SS. Quirici, & Iulitæ Castris Casij, in territorio, & Diocesi Bononiensi, sed membrum S. Frigidiani Lucensis, vbi Prior cum duobus, vel tribus canonicis, & vno Conuerso manet. hoc solo nomine illustre, quod Florianum Nanium Theologum suorum

temporum eruditissimum, ac meum olim præceptorem beneuolentissimum, tandem Episcopum Scalensem in Campania nostræ Lateranensis Congregationi dedit.

Decimum sextum monasterium Vallis vitidæ nuncupatum, membrum antiqũe congregationis eiusdem nominis, quod nunc mens Episcopali est vnitum. Est foris portam S. Mariæ ex catalico beneficiorum Diocesis Bononiensis.

Fuit etiam in Diocesi Bononiensi monasterium fatis illustre canonicarum regularium nostri ordinis S. Mariæ de monte Guardia nuncupatum, de quo Sigonius sub anno 1087. ita scribit. *anno 1087. Angela virgo Bononiensis diuina inspirata spiritu in montem Guardia vrbis proximum mensis parentum sese contulit, atq. ibi exiguo tugurio suo parato Eremiticam vitam instituit, cuius pariter uirgines, ut eam de eius modi depellere sententia receperit, viginti alteram nomine Angelicam uita sociatis, ac religione aduenit, atque eu sacellum cum domaculo condidit, canonicus S. Mariæ ad Rhenum, qui es loco pariter uirgines, cura sua facili contulerunt. Angela per orbem alij virginibus, quæ se seruitio deinde diuino deuotæ sunt, anno post millestemum centesimum quadragesimo quatuor uia a cesserit: Angelica uero superitis accessum attulit ad huc, ac locum in monasterio forma rediit, quem Celestinus 11. nobilitate priuilegia decorauit, ut uirgines ab Eremitica uita ad disciplinam canonicarum regularium S. Augustini rediret. Porro eadẽ S. Virgines sub anno Domini 1280. intra Ciuitatem in monasterium S. Marthiæ ab illis extructum sese recipientes, habitum fratrum S. Dominiæ sumpserunt, vt notat Sigonius sub eodem anno.*

Demum in eadem Ciuitate Bononiensi est collegium Canonicarum nostræ congregationis, de genere, & numero cum primis nobile, quod sancti Laurentij dicitur, & subest regimini Abbatis S. Ioannis in monte.

CAPVT VIGESIMVM QUARTVM.

De Ecclesijs, seu Monasterijs in Patriarchatu Gradensensi, seu Venetijs.

Patriarchatus Gradensis, seu Gradanensis idem est cum eo, qui nunc dicitur Venetiarum. nam Ciuitate Gradensi desolata, & serè consumpta Patriarchalis dignitas ad Ciuitatẽ Castellanam, quæ & Venetijs dicitur, circa annũ humanæ salutis 1451. fuit translata. Porro in eadem Ciuitate Venetiarum consequentia canonice ordinis collegia recensentur, quæ vel nunc etiam sub B. Augustini regula degunt, vel saltem ab initio sub illa fundata dignoscuntur.

Priores S. Mariæ de Charitate, quod Marchionibus clericis Venetis sub Calisto II. fundatum, de B. Petro Apostolo obtulit, ac deinde capitularibus regularibus in cœnobio Portuensi apud Portumense constitutis, vtendum & habitandum tradidit. Etiam hec Calisti II. eidem Marco Idano dicitur, quarum exemplum ab archiepiscopo in eodem monasterio seruato, quod lapidibus Venetis nostræ Congregationis canonicis, & Conuersis nostris amantissimum didicimus. hoc subicitur: *Calistus Episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis Marco clerico salutem, & apostolicam benedictionem. Charissimus, & venerabilis pater noster legatus noster P. Portuensis Episcopus noster, cuius possessiones tuas per manus nostras accepit, nos, cuius Romanæ Ecclesiæ obsequijs, & seruicio anno nunc hinc, vt videlicet Ecclesiam vestram dignetur, qua sub uite, ac dominio beati Petri regulares canonicos conuenerunt, & nos ergo de uero tam, & desiderium approbantes oblationem quam sepe fecit, & pro te & successore Domini papam tuum totum, quod capisti opus, ad honorandam tuam, & solendam tuam te facit consummare.*

Priores Leprosi, quos in fundamento illius Ecclesiæ prior debet, mirimus, in eo tibi nostrum consilium, & gratiam indignentes. Datum Auerse VIII. Kalend. April. Licet dictis literis non sit notatum, quod ante dictam consilium tamen Calistum II. anno 1119. ad Pontificatum euectum, anno 1124. hoc uia dicitur. Ad sunt præterea Calisto II. dicitur, fratres mansueti, super dicitur Ecclesiæ regere quantos aduocare, aut eam alij regere debere dicitur, exemplum literarum est:

In nomine Episcopi seruus seruorum dei dilecti filij Ioannis Prioris, & fratris S. Mariæ in Portuensi, et apollinaris benedictionem: Pater noster Mariae uoluntate tua, & tempore y ad effectum nobilitate tua. Papa Calisto, vni Ecclesiam in honorandam beati Mariæ constituit, & canonicos ibi regulares dicitur, cuius relictis magisterium est totum. Pater noster, & nunc tuas, & aduersus tuas, nondum cum regere optio. Ne igitur parum tuo euasus ut propter te mandatum uisum, vt si eodem uisum fuerit, & si que de uice predicti loci regere asseratur: ut illis de iure possit sustineri canonici, libere reseruat in eadem pte x. Kalend. July.

Cæterum eodẽdem Portuensis ipsius Ecclesiæ regimen dicitur, & in ea Collegium canonicorum statuitur sub Drosodo Priore, consistit authentico instrumento donationis siue cessionis factæ eidem Priori, & suis fratribus in dicta canonica S. Mariæ conuocantibus, à nobili viro Ioanne conuocato super Canale S. Vitalis, rogato per nobilem Ioannem presbyterum, & notarium anno 1140. die 2. Julij in Riua alto, cuius hoc est exemplum: *Authentico, quod seruatur in Archivo predicti*

in monasterio anno millesimo milij in Riua alto tem facio ego quod Dominus Polanus Ecclesia S. Mariæ in Portuensi, & prius pferat de terra pro dicitur pater meus Sara Stephani dilecti, & sancto eodem quod lyter, & notat supradictam, inueniuntur in eadem Ecclesia instrumenta uanur, vna vna Millesimo s. Maj in. . . . de Confino S. T. ceteribus pro dicitur mea, patet Dei, & Christi Dei, & sanda a Riua alto subri amibus profuso possit in Jun Ego & filius ei In hoc col Prioris, & domus, & memnos circiter multi vni fati runt, de quibus mus in nostrum enim solim volui, propter nescis, proprii nescites in enunciare, a Secundo S. Sicutus Ecc gebat, Bononiam Ple consule in Cof sub B. Augu quod instit & clerici lib habitus pro lanus, qui & sciente gelli aggressus est & clerici di effectis præ cia diuina c

Primum s. Marie de Charitate, quod Mar-
 cellianus clericus Venetus sub Calisto II. fun-
 dit, & b. Petrus Apollonio obulit, ac deinde ca-
 nonici regularibus in cenobio Portuensi apud
 Rauennam constitentibus, tenendum & habi-
 tandum tradidit, hanc litteras. Calisti II. eidem
 Marco Italico directas, quarum exemplum ab
 originali in eodem monasterio seruato, quod la-
 cedas Venetus nosse Congregationis canoni-
 cos, & concionatores, mensolum amantissimus di-
 scipulus, eaderibus vetustatis tandem erutum
 inuenimus, hic subiicitur. Calistus Episcopus seruu-
 us seruam Dei dilecto filio Marco clerico salutem, &
 apostolicam benedictionem. Charissimum, & venerabilem
 fratrem, & legatum nostrum P. Portuensis Episcopus missis
 litteris significauit nobis, se possessiones tuas per manus
 sancti beati Petri, eiusque Romanae Ecclesie obtulisse,
 sub iusto anno tunc b. Greg. V. videlicet Ecclesiam
 ad sanctas discipulas, in qua sub tunc, ac dominio beati
 Petri regulariter canonice conuenerunt, & nos ergo de-
 uotum tam, & desiderium approbantes oblatio-
 nem ipsam suscipimus, & prore Omnipotentis Domini
 supplicamus, ut bonum, quod accepisti opus, ad hono-
 rem suum, & salutem tuam se faciat consummare.
 Preterea lapidem, quem in fundamento eius Eccle-
 sia ponit delecti, mirum, in eo tibi nostrum con-
 siliam, & gratiam indulgentes. Datum Auerse VIII.
 Kalend. Aprilis. Licet dictis literis non sit nota-
 tus annus deturum, constat tamen Calistum II.
 anno 1119. ad Pontificatum euectum, anno
 1124. ex hac vita decessisse. Adhuc praeterca li-
 teras Innocentij II. quibus Joanni V. non Portue-
 si, eiusque fratribus mandauit, supradictae Ecclesiae
 regimen quantum ad illud, aut eam alijs regere
 danti libere dimittere, exemplum literarum est:
 Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei dilecto
 filio Joanni Priori, & fratribus s. Marie in Portu sa-
 luum, & apostolicam benedictionem: Filius noster
 Marcus Italicus V. in tua a tempore praedecessoris no-
 stris hanc s. Marie, vnde Ecclesiam in hono-
 rem beati Petri constituit, & canonicos ibi regu-
 lare statuit, cuius videlicet magisterium est vobis
 commissum, tenetis vos eius regulam, & vobis
 eam regere optinet. Ne igitur pium cuius euacuatur pro-
 positum, mandatum vobis, ut si commo- dum visum fue-
 rit, alijs de ratione praedicti loci regimen assumatis:
 nec alijs de post sub illius canonici, libere resu-
 mit. Datum Viterb. x. Kalend. Julij. Ceterum eosdem
 canonicos Portuenses ipsius Ecclesiae regimen
 suscepit, & in ea Collegium canonicorum sta-
 tuente sub Drudono Priore, constat authentico
 instrumento donationis sine cessionis factae ei-
 dem Priori, & suis fratribus in dicta canonica
 s. Marie commemorantibus, a nobili viro Ioanne
 quondam Antonij Polano de quadam petia
 terra, posita super Canale S. Vitalis, rogato per
 manum Ioannis presbyteri, & notarij anno 1140.
 die 2. Julij in Riua alto, cuius hoc est exemplum
 ab authentico, quod seruatur in Archiuo praedi-

cti monasterij fideliter extractum.
 Anno millesimo centesimo quadragesimo secundo,
 Iunij in Riua alto. Plenum, & irrevocabilem securita-
 tem facio ego quidem Ioannes Polanus filius quondam
 Dominici Polani de consensu S. Luca, cum meo heredibus
 Ecclesiae s. Marie canonice, adificare super alodium
 Marci Italici, & a. s. f. can. & tibi Drudono presbytero,
 & Priori ipsius loci, & vobis successoribus, de vna
 petra de terra posita super Canale S. Vitalis, quam praedi-
 ctus pater meus acquisiuit de bonis relictis a commis-
 saria S. Stephani Lucarelli &c. & iam Drudono praedi-
 ctis, & sancto loco, & canonicis do. & offero, ad faci-
 endum quicquid vobis placuerit &c. Ego Ioannes pres-
 byter, & notarius compl. & robora. &c. Sed praeter
 supradictam, alia quamplures sub eodem 1140.
 inueniuntur factae fuisse donationes eiusdem cano-
 nicis in eadem Ecclesia degentibus, quarum ibi authen-
 tica instrumenta in pergamento vetustissimo ser-
 uantur, vna videlicet sub die 8. Maij, quae talis est.
 Millesimo centesimo quadragesimo octauo mensis
 Maij in Ego quidem Helica Xiani de Riua alto
 de consensu S. Trinitatis cum meo heredibus, & suc-
 cessoribus pro diuina scilicet amore Dei, & remedio ani-
 ma mea, parentum meorum similiter in
 Dei, & Christi nomine do, dono, cedo, & offero Ecclesiae
 Dei, & sanctae Mariae della Carita, quae edificata est in
 Riua alto sub titulo sanctae Mariae in portu Rauenatis
 omnibus praefuturis temporibus in perpetuum possiden-
 dum, & dominandum, videlicet vnam meam saluam
 posuimus in fundamento da Sablono, quae est in lido &c.
 Ego Agidius presbyter compl. & robora, &c.
 In hoc collegio, quod, ut vides sub regimine
 Prioris, & canonicorum Portuensium institutum
 fuit, & membrum illius Congregationis per an-
 nos circiter ducentos, & quinquaginta mansit,
 multi viri sanctitate, & doctrina illustres vixe-
 runt, de quibus & alijs ad illud spectantibus dice-
 mus in nostra Congregatione Lateranensi, nunc
 enim solum primariam illius originem indicare
 volui, propter nonnullos, qui sibi ipsis blandie-
 tes, proprie ignorantes, & aliena nescientes, vt Ar-
 ristoteles inquit in lib. peri herminias, de facili
 enunciant, ad pauca respicientes.
 II.
 Secundum igitur est Collegium S. Salustoriae,
 cuius Ecclesiam, quae antea per Plebanos re-
 gebatur, Bonifilius rex, & cognomine Iustus, cum
 eiusdem Plebanus fuisset, canonicis instituit,
 consulente Henrico Dandulo Patriarcha Gra-
 dense in Collegium canonicorum regularium
 sub B. Augustini Regula viuientium reformauit,
 quod institutum ceteri illius Ecclesiae presbyteri,
 & clerici libentissimè per assumptione regularis
 habitus probauerunt, Verum Episcopus Castel-
 lanus, qui & Venetiarum, quod rem totam se ne-
 sciente gessisset, illico, vt rescivit, totis conatibus
 aggressus est disturbare: nam cunctis prosbyteris,
 & clericis dictae Ecclesiae canonicis regularibus
 effectus praecipit, ne amplius in illa Ecclesia officia
 diuina celebrarent: Sed totum pium opus cle-

1141.

Dd men-

olim prae-
 in Episcopum
 erantenti Ca.
 Vallis vicia
 congregatio
 enze Episcopi
 Mame et ca-
 onienfis.
 nisi monastri-
 regularium no-
 nardis maren-
 1097. ita fecit
 si diuina in-
 amom mensi
 agurij pater
 ater anno, vt
 titul, rogauit
 si, ac religio-
 ni sua condidit.
 co patre vna,
 rioris rida ep-
 leuatur an an-
 gressus quos
 acris potum al-
 riam videret,
 carant, a re-
 annu uano
 ex die S. Vi-
 Cuius in
 utroque loci
 iminici semp-
 anno.
 onis est col-
 legionis, a
 sole, quod in
 imini Abbati

IMVM
 M.
 asterijs in
 ene nsi, seu
 radensis, seu
 m est cum re-
 Venetiarum
 radensis delib-
 mpta Patriar-
 tor, circa annu
 a. Porro ita
 uentia canonice
 ar vel nomen
 ar, vel saltem ab

Primum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mentibus iter inuenerunt in nihil
 evanescere nullatenus permisit: nā predicto Pa-
 triarcha Gradenſi Romano profecto, rebusque
 Innocentio II. ex ordine narratis, ille suo privile-
 gio Laterani dato sub die 7. Maij anni 1141. dictā
 Eccleſiam ad illius personas ſub protectione Sed-
 is Apoſtolice recipiens, in ea Priorum, & Cō-
 nentum canonicorum regularium inſtituit. Inſu-
 per ad maius ſolatium illius viri Dei, & augmen-
 tum incepti operis duos ex canonicis Eccleſie
 Lateranenſis ad illam Eccleſiam miſit, quorū al-
 ter dictus Petrus Cato alter ad quorum preſen-
 tiam ceſſauit perſecutio, & numerus Deo ſerui-
 tium incrementū accepit. Privilegiū Innocentij
 confirmavit Eugenius III. per ſuas datas Brixię
 13. Kalend. Septemb. 1148. & noua addidit. ſed &
 Anaſtaſius IV. & Adrianus IV. & Alexander III.
 & Lucius III. Innocentius III. & alij Romani ſcō-
 tifices, & Preſules ſacrum locum eximij privile-
 gij munierunt. Perſeuerauerunt ijdem canoni-
 ci in prædicta Eccleſia continuata ſucceſſione,
 vſque ad annum 1400. quo anno, ſi vera ſunt
 quę refert Ioannes Baptiſta Signius lib. 2. cap. 6.
 Bonifacius IX. conceſſit Domino Ioanni Bo-
 no XXI. Priori, & ſuis ſucceſſoribus vſum Ponti-
 ficium. Subdit autem ibidem Signius hæc ver-
 ba: *In initio ſubſiſta 22. hæc canonica ſunt omnia de-
 ſtructa. & priſtina regulari obſeruantia deformata ab
 adulterinis canonicis. Quare vacante hoc beneficio in
 Romana Curia ſuit à Martino V. ann. 1427. commen-
 datum Gabrieli Condulmerio Bononia Legato, Epifcopo
 verò Senenſi, & ſ. Eccleſie Theſaurario. Quę verba
 deſtrunt antecedentia, nam vigefimum ſecun-
 dum ſchiſma non poſt. 1400. ſed anno 1124.
 accidit ſchiſma Pſeudopontifice contra Ho-
 norium II. à ſchiſmaticis creato, ſed etiam poſt
 annum 1400. vſque ad 1439. nullum ſchiſma eſt
 excitatum anno autem 1439. excitatū fuit ſchiſ-
 ma 17. contra Eugenium IV. Durabat autem
 ſchiſma 26. inchoatum anno 1378. quod ſub an-
 no 1428. Clemente VIII. Antipapa ſpontē renun-
 ciantē ſinem accepit. Quare quod de ſchiſmate
 vigefimo ſecundo comminifcitur, & de canonica
 ſancti Saluatoris in illius initio deſtructa, & adul-
 terinis Prioribus, & canonicis, vt ingenuē fatear,
 non intelligo, hoc vnum ſcio, iſtud Collegium,
 ſicut alia pleraque illorum temporū iniuria, ca-
 nonicis deſtitutū, Gabrieli Condulmerio S. R. E.
 Cardinali, qui poſtea fuit Eugenius IV. fuiſſe cō-
 mendatum, qui noſtros canonicos, ad quos præ-
 ceptum gerebat dilectionis affectum, rogauit, vt
 illius Eccleſie curā gererent, nocturnas, ac diur-
 nas horas, & cetera officia diuina in illa perſol-
 uentes: qui dicto obediētes per aliquod tempus
 prædictam Eccleſiam tenuerunt. Cæterū quod
 aliam collegiatam, eamque præceptum S. Marię
 Charitatis obinerent, in Eccleſia verò Sancti
 Saluatoris iuxta Ordinis conſtitutiones non ſa-
 tis commodē vitam ducere, ob nimiam ſeculariū*

frequentiam, vellent, quos ob ſus ex beatorum
 quaſitum à clauiſtris arceri non poterant, ac ob
 abas etiam cauſas nunc retinendas, in Genera-
 bus Comitij Raucenz anno 1427. Dominica
 tertia poſt Paſcha Dominice Reſurrectionis ha-
 bitis, de eadem Eccleſia dimittenda in hunc modum
 decreuerunt: *Item deliberatum eſt quod mona-
 ſterium ſancti Saluatoris de Venetijs omnino deſtitu-
 tur: & quocunq; viſuſuo Ordinis Cardinalis beneſit,
 vt promittat loco ſuo quoniam intentio totius Capituli
 Generalis eſt vt nullo modo reuocetur. & ita determi-
 nauerunt, eam hæc tamen conditione, quod præſens viſus ad
 tres miljes melius ſit, & non vitioſus, non ſit
 Cardinali, habet. nō in monaſterio, nō quod ſubſiſ-
 tant ab eo pro expenſis, ſed quod vult ſuam ſuam
 ſubſtitutum ſuum ſed et in ſuam ſeruo monaſterio
 omnino, & ſine mora exanti, quod viſus præſens
 præſens Reſtori G. n. ali.*

Noſtris verò ab eodem loco recedentes, ſed
 Cardinalis ad Pontificatum euectus, pro ea, quę
 ſumma in eo erat Regulariū ordinis, & colligi
 reparandi voluntas, protinus Thomas Reſtor
 tenſi, & Mæcerateſi Epifcopo in mandata dedit,
 vt de Religioſis ſub D. Auguſtini Regni iuribus
 vibus, præterquam de medicamentis, vſq; ad vi-
 ginti quinque perſonas colligeret, & in canonicos
 Eccleſie, & monaſterij S. Saluatoris prædicitū
 ſumeret, Superiorum etiā licentia ſuper hoc mi-
 nime obtenta, vel requiſita, à qua tamen licentia
 noſtros per ſpeciales datas Florentię 15. Julij
 Februa. 1435. exceptos eſſe voluit. Tandem ſdem
 Pontifex anno 1442. die 11. Junij eandem Eccle-
 ſiam eū omnibus eius iuribus & pertinetiis
 vniuit Congregationi S. Saluatoris Bononię.

DE prædicto monaſterio, & illius privilegio,
 & viris illuſtribus plura ſcribit Ioannes Ba-
 ptiſta Signius in libris de Ordine ſtatu canoni-
 co. præfertim lib. 2. cap. 10. apud quem ſi ſides.
 Plura etiam per peram eſſandit Joſephus Mor-
 gragnus in ſuis libris de rebus geſtis canonicorū
 regularium, vt eū ſcribit lib. 2. fol. 49. pag. 1. ſic
 canonicos S. Saluatoris Venetiarum oblique
 dubio antiquitate, nobilitate, & præſentia
 erga canonicos S. Marię de Charitate gloriar, vt
 in ſuperioribus dictum eſt, & lib. 7. fol. 70. pag. 1. &
 2. cum ſcribit: *Dato igitur privilegio dicitur dicitur
 Pontifex ad maius viri Dei ſolatium, & conſolationem
 conceſſit eſſe ſdem duos fratres de Eccleſia Lateranenſi
 trum videlicet, & Catonem, & numerus Deo ſerui-
 tutum cepit augeri. Hi canonicis Lateranenſis, ma-
 xima noſtra Congregationis autoritatem tenuerunt,
 vt etiam nos à Lateranenſibus ante reformationem par-
 ticulares pendere profiteamur, & cum Lateranenſibus
 vnius eſſe. & eod. lib. fol. 14. pag. 1. cum dicit, ca-
 nonicis S. Marię de Charitate volentibus in
 de per ſe in proceſſionibus ſeparatis à canoni-
 cis Sancti Saluatoris, Sereniſſimum Ducem Ve-
 netiarum iuſſiſſe, illos ire in loco inferiori ab
 illis S. Saluatoris, & poſtea lib. 2. fol. 40. columba*

hoc factum ſuis applicat, tanquam ſi ſuilli eſſent
 qui tunc in cenobio S. Saluatoris debebant.
 Quæ illius parte facti ſunt, neque illius ſcopo villa-
 riam deſeruiunt: nam quod primo loco ait, mo-
 naſterium S. Saluatoris antiquitate præſtare mo-
 naſterio S. Marię de Charitate, ſi de monaſterio
 de canonicorum regulariū intelligi ve-
 lit, abſolute falſum eſſe conuincitur, ex vtriuſque
 ſimilitudine ſuperius notata. Rurſus quod ſecun-
 dum loco ſubdit, duos illos canonicos ex monaſte-
 rio Lateranenſi miſſos ab Innocentio II. ad Ec-
 cleſiam S. Saluatoris maximam autoritatem con-
 ceſſiſſe ſine Congregationi, vt ipſi quoque, qui
 ſunt canonicis S. Saluatoris de Bononia nuncu-
 tari à Lateranenſibus ante reformationem par-
 ticulares pendere profiteantur, ſilentio potius
 expulſi eſſent, quam ratione conſultandum,
 quoniam eam autoritatem huic Congregationi La-
 teranenſis illi contulerūt, quę non niſi poſt an-
 nos ducentos, & ſeptuaginta ab illoꝝ pro-
 ſcriptione ad dictam Eccleſiam S. Saluatoris
 in ſubſiſtentię cepit, in qua canonica S. Saluatoris
 inſtituti illi canonici ſue ab Innoc. II. Pontifice
 Maximo, ſive à Bonifacio de Luſis inſtituti, mul-
 tos annos antequam canonici Saluatorienſes de
 Bononia accedent, penitus, atque penitus
 extincti erant: de quibus nos in eorū loco ſub-
 ſcriptis ſumus. ſed cur non à pari dicatur, D. Bene-
 dictum, & alios eorū inſtituti ſanctiſſimos vi-
 ros magnam autoritatem ſue Congregationi
 contuliſſe, vt merito gloriar poſſint. ſc̄ à Be-
 neficiationibus deſcendiſſe? nam conſtat in
 eorū locum ſubrogatos fuiſſe in cenobijs
 S. Michaelis de Canadano, S. Danielis de monte
 Apone Diocęſis Paduanę, S. Sebaſtiani alij S.
 Marci apud Mantuam, S. Sophię Beneuentanę,
 & alij præcipuis illius Congregationis, eadem
 eorum deſtitutione ratio, ac latum in quibus di-
 ſta. Tandem quod ait, canonicos S. Saluatoris
 Venetiarum ex decreto Principis Venetiarum in
 proceſſionibus de an. 1391. habitis, canonicos S.
 Marię Charitatis præceſſiſſe, quid cōmune habet
 eorum ſalutationis ſubſiſtentię de Bononia? vel quid
 illis modernis ex Erennris Illicitanis in canonicos
 tranſmigrationis, cum illis S. Saluatoris antiquis ve-
 ſtigij, & vt ſe loqui liceat, naturalibus
 canonicis commune, excepta domo, quam illis
 penitus extinctis illi cōiuncti, vel nomine cano-
 nicorum, vel privilegij ex largitate Apoſtolice
 impoſitionis canonici S. Marię de Charitate, qui
 tunc erant, & qui nunc ſunt, cum illis antiquis S.
 Saluatoris Venetiarum eiusdem naturę, ac inſti-
 tuti erant: ob eam cauſam in publicis proceſſi-
 onibus ſub vna Cruce tanquam vnum corpus ſi-
 mul præcedebant. Cæterum antiquo inſtituto S.
 Saluatoris alterato, & tandem extincto illi S. Ma-
 rię de Charitate ſuum locum obtinuerūt, qui il-
 li non ex decreto Principis Venetiarum, ſed de
 iure Congregationis, digniorem ſuper omnes ordi-

nes regul
 amphra
 aſit cano
 nullaten
 tuti, nou
 ordines
 res: & tam
 lubio a
 erga cano
 gloriar, vt
 Eritiu
 pho
 chio illi
 datū conſ
 ab Epifco
 thario Pri
 ſuceſſorib
 mini Patri
 S. Jacobi
 ſuis pertin
 tum Arimi
 boz comm
 extractum
 Seibani S.
 arjſed &
 refert, le
 bea, ſtaſſa
 contuliſſe
 dochio in
 Diocęſis,
 10 anno
 pro deſce
 perſonam
 regularis
 ſus, apud
 iſtud mon
 andria reli
 che Anian
 Charitate
 tione hab
 cis deſtitu
 ritate noſtra
 nio IV. per
 Quartu
 naſterium
 dochio con
 neſcio, hec
 monaſterij
 regularium,
 ſo de Bene
 proximē ſu
 pore diſcip
 Cæterum
 varia paſſu
 1430. idem
 deno recep
 nici regular
 de quibus
 Quintu

hoc factum sicut applicat, tanquam si sui illi essent
 terant, ac tunc in cenobio S. Saluatoris debebant
 Quae illius pax falsa sunt, neque illius scopo vlla-
 terum deferriant: nam quod primo loco ait, mo-
 nasterium S. Saluatoris antiquitate praestare mo-
 nasterio S. Mariae de Charitate, si de monasterio,
 & collegio canonicorum regularium intelligi ve-
 lit, absolute falsum esse coniunctur, ex vtriusque
 fundatione superius notata. Rursus quod secun-
 do loco subdit, duos illos canonicos ex monasterio
 Lateranensi missos ab Innocentio II. ad Eccle-
 siam S. Saluatoris maximam auctoritatem con-
 tulisse suae Congregationi, ut ipsi quoque, qui
 sunt canonici S. Saluatoris de Bononia nuncu-
 pata Lateranensibus ante reformationes par-
 ticulares se pendere profiteantur, silentio potius
 explorandum est, quam ratione confutandum,
 quam enim auctoritatem huic congregationi La-
 teranensibus illi contulerunt, quae non nisi post an-
 nos ducentos, & septuaginta ab illorum pro-
 fessione ad dictam Ecclesiam S. Saluatoris in-
 mendo esse coepit, in qua canonica S. Saluatoris
 nunquam illi canonici suae ab Innoc. II. Pontifice
 Maximo, siue a Bonifacio de Iuliss. instituti, mul-
 tis annis antequam canonici Saluatorienfes de
 Bononiam accederent, penitus, atque penitus
 extitit erant? At inquiet, nos in eorū loco sub-
 rogati sumus. sed cur non à pari dicunt, D. Bene-
 dictum, & alios eiusdem instituti sanctissimos vi-
 rum magnam auctoritatem suae congregationi
 contulisse, ut merito gloriarī possint, se à Be-
 nediictinensibus descendisse? nam constat in
 eorum locum subrogatos fuisse in cenobijs
 S. Michaelis de Candiana, S. Danielis de monte
 Aperto Diocesis Paduanae, S. Sebastiani alias S.
 Paulini apud Mantuanam, S. Sophiae Beneuentanae,
 & alij praecipuis illius congregationis, eadem
 enim de vtriusque ratio est, ne latum vnguem di-
 stant. Tandem quod ait, canonicos S. Saluatoris
 Venetarum ex decreto Principis Venetarum in
 praefessionibus de 21. 1391. habitis, canonicos S.
 Mariae Charitatis praecessisse, quid commune habet
 cum his Saluatorienfibus de Bononia? vel quid
 illi modum ex Eremitis Iheritanis in canonicos
 transuerunt, cum illis S. Saluatoris antiquis ve-
 nis regularibus, & ut sic loqui liceat, naturalibus
 canonicis commune incepta domo, quam illis
 penitus extinctis illi obtinent, vel nomine cano-
 nicorum, vel privilegij ex largitate Apostolica
 imperata canonici S. Mariae de Charitate, qui
 nunciant, & qui non sunt, cum illis antiquis S.
 Saluatoris Venetarum eiusdem naturae, ac insti-
 tuti erant: ob eam causam in publicis processi-
 onibus sub vna Graecae tanquam vnum corpus fi-
 rum succedebant. Ceterum antiquo instituto S.
 Saluatoris alterato, & tandem extincto, illi S. Ma-
 riae de Charitate suum locum obtinuerunt, qui il-
 ly non ex decreto Principis Venetarum, sed de
 iure congruunt, digniores super omnes ordi-

nes regularium, ita demum post longos litium
 amphaetus summo Pontifice decernente. Noui
 aut canonici S. Saluatoris, vt qui de illis antiquis
 nullatenus sunt, sed recens post monachos insti-
 tuti, nouissimū similiter locum tenent infra oēs
 ordines monasticos, supra Fratres Praedicator-
 res. & tamē iactat confidenter hic autor, abq; vl-
 lo dubio antiquitate, nobilitate, & praeminentia
 erga canonicos S. Mariae de Charitate, se & suos
 gloriari, vt dictū est, dum de S. Saluatore ageretur.

IV.

tertium collegium est S. Clementis de Or-
 phano vocatum, quod vna cum xenodo-
 chio illi contiguo ante annum saltem 1160. fun-
 datū constat ex instrumento concessionis factae
 ab Episcopo Ariminensi nomine Alberico Lo-
 thario Priori S. Clementis de Orphano, & illius
 successoribus in perpetuum, ad instantiam Do-
 mini Patriarchae Gradensis, de quadam Ecclesia
 S. Jacobi de Secundo nuncupata cum omnibus
 suis pertinentijs, quod instrumentum fuit roga-
 tum Arimini per manum Sasso Ariminensis scri-
 bae communitatis anno 1173. die 10. Ianuarij, &
 extractum ex Authentico per manum Gabrielis
 Seibani S. Palatii Notarij ann. 1231. die 11. Febru-
 arij: sed & Iosephus Mozzagugnus lib. 1. in fine
 refert, lectas literas Benedicti XII. sub Bulla plū-
 bea, attestantes Ioannē XXII. illius praedecessorē
 contulisse monasterium S. Clementis cū Xeno-
 dochio in ripa Canalis Orphani Castellanaensis
 Diocesis, constructum à Petro Gatiloso Vene-
 to anno 1141. canonicis regularibus, tunc vacās
 per decessum Domini Nicolai de Arimundo in
 personam D. Nicolai de Beneuentis canonici
 regularis monasterij S. Spiritus, licet diuersi habi-
 tus, apud quem autorem quoad hoc sit fides. Ad
 istud monasterium primò delectae sunt ex Alex-
 andria reliquiae sancti Confessoris, & Patriar-
 chae Aniani, quae postea in Ecclesiam S. Mariae de
 Charitate fuerunt translatae, vbi nunc in veneratione
 habentur: demum istud monasterij canonicis
 desitutum dicto monasterio S. Mariae de Charitate
 nostrae congregationis fuit vnitū ab Eugenio
 IV. per suas datas IV. Nonas Decēb. an. 1432.

Quartum est S. Spiritus Venetarū. istud mo-
 nasterium ferunt circa annum 1140 cum Xeno-
 dochio contiguo exstructum. quod an verum sit
 nescio. hoc certū, si vera sunt quae de collatione
 monasterij S. Clementis Ordinis canonicorum
 regularium, facta à Ioanne XXII. Domino Nico-
 lao de Beneuentis canonico item S. Spiritus
 proximè sunt narrata, viguisse ab antiquo tem-
 pore disciplinam canonicā in dicto monasterio.
 Ceterum & illud quoque canonicis desitutum
 varia passum est discrimina. tandem circa annum
 1430. idem institutum canonicorum regularium
 denuo recepit, quod haecenus seruat: qui cano-
 nici regulares S. Spiritus communiter dicuntur,
 de quibus infra sermo redibit.

Quintum est S. Helena, quod ab institutione

D d 2 cano.

canonici Ordinis extitit, ostendit historia traslationis reliquiarum S. Helenae Constantini matris .x. ciuitate Bizantio ad praedictum monasterium S. Helenae, quae sic habet: anno 1213. Duce Petrus 2. ano sicardus canonicus regularis ex monasterio sui Ordinis Constantinopolitano clam sustulit corpus S. Helenae, quod Venetia translatum in suo monasterio S. Helena dicitur locavit. Quanquam de hoc monasterio aliud reperire non potui nisi quod de anno 1407. cum canonicis esset penitus destitutum, monachis Oliuetanis concessum est, qui usque in hodiernum diem illud detinent.

V. Sextum est S. Georgij in Alega, quod ab institutione fuisse collegium canonicorum regularium, ac in eo disciplinam canonicam viguisse, ostendunt literae Greg. XII per quas idem monasterium canonicis ferè destitutum, quippe qui ad unum solum Priorem, & duos fratres conuersos redacti fuerant, eodem Priore nomine Ludouico Balbo consentiente, ex Regulari transluit in collegium canonicorum tunc secularium, qui S. Georgij de Alega vocantur in quibus literis haec inter alia habentur: Sane petitio pro parte dilecti filij Ludouici Prioris monasterij S. Georgij in Alega per Priorem soliti gubernari, Ordinis S. Augustini Castellanenensis Diocesis, nobis nuper exhibita ostendebat, quod monasterium praedictum, in quo olim laudabiliter viguit obseruantia regularis, & eius instituta Apostolica fuerunt per Sedem Apostolicam approbata, à longis retroactis temporibus existit, prout existit huiusmodi regulari obseruantia destitutum, &c. Haec literae habentur in nouo Bullario Romano inter constitutiones Gregorij XII. constitutione prima, quae est Bulla institutionis canonicorum secularium S. Georgij in Alega nuncupatorum.

Septimum est monasteriū S. Crucis quod nūc à Collegio sacrarum Virginum Ordinis . . . tenetur: illud enim prius monasterium canonicorum regularium fuerat, teste Sansino in sua Venetia in descriptione illius monasterij.

Octauum est S. Antonij Venetiarum, cuius Ecclesia primò fuit vnita monasterio S. Saluatoris Venetiarum tunc Congregationis S. Saluatoris de Bononia per Sixtum IV. anno 1471. die 19. Octob. Deinde anno 1475. die 29. Augusti ab eodem Pontifice separata, & in Prioratum dictae Congregationis erecta. cuius Prioribus Innocentius VIII. & Alexander VI. ad instantiam Ducum Venetorum vsum Pontificalium, & alia privilegia concesserunt.

Præter supradicta verò collegia canonicorum est etiam in eadem ciuitate Castellana seu Venetiarum monasterium cum primis nobile sacrarum Virginum canonicarum nostrae congregationis S. Danielis nuncupatum, cuius tamen regimen Abbas S. Mariz Charitatis anno 1604. iustissimis, & honestissimis ex causis in manibus Illustrissimi Patriarchae, necnon etiam Serenissimi Ducis, quibus iubentibus ante centū circiter annos prædecessores illius coacti illud suscepserunt, sponte resignauit, & ita congregatio præter expectationē grauissimis curis liberata. In eadem Ciuitate erat aliud collegium canonicarum S. Mariz de Virginibus, quae nescio, an nunc etiam cum regula canonica perseveret.

capitulum vntum. In eadem Ciuitate Prioratus vetustissimus sanctae Mariz de Bethlehem nuncupatus, cum à tempore iuramentorabili conuentus esset destitutus, & conuentus per resignationē nobilis viri Doynti de Valalono, fuit ab Innocentio VIII. anno 1495. eodem monasterio sanctorum Quadragenta Martyrum vnitus.

CAPVT VIGESIMVM QVINTVM.

De Ecclesijs, & Monasterijs existentibus in Patriarchatu Aequileiense, ac in toto Domino Venetorum.

R. Patriarchalem Ecclesiam Aequileiensem sanctus vir Apostolicus Hermagoras D. Marcus discipulus, aut potius ipse Marcus Euangelista primus fundauit, & cum nullo dubio in ipsdem illa instituit ac legitime plantasse, quas Romæ à S. Petro didicerat, quibusque Ecclesiam Alexandrinam fundam, extra difficultatem remanet Ecclesiam Aequileiensem sub regulari disciplina clericorum communiter viuentium fuisse institutam, nec minime certitudine credendum est, idem institutum in ea usque ad omnimodā illius euerfionem sub Titula seculatam, retentum fuisse, nam & D. Hieronymus in continuatione Chronici Eusebij Philippi circa annum Domini 378. Olympiade verò 289. in laudem clericorum Ecclesiae Aequileienses scribit, quos veluti choros Beatorum commemorat. illū vide. Nec dubium in eodem Aequileiensi Patriarchatu multa olim fuisse canonicorum nostri Ordinis collegia, quandoquidem ille vnus cum Gradensi eidem finitimo pro vna integri Prouincia ad capitulum Prouinciale celebratum à Benedicto XII. fuerat determinatus. Verum vicissitudines temporum, & Barbarorum frequentissimae in illam prouinciam irruptae, incursiones, populorum euerfiones, quas non semel sustulit, illorum monumenta deliquerunt, paucis seruatis, quorum vel adhuc vestigia remanent, vel saltem in locorum tabularijs memoria est conseruata, ex quibus, quæ venati leuiss, hic fideliter subijcimus.

In Diocesi Cenetensi in Castro Conguenti est vetustum collegium canonicorum regularium olim Ordinis S. Marci, nunc Ordinis S. Augustini, & nostrae congregationis Lateranensis, cui per Sixtum IV. sub anno 1478. fuit vnitum.

In ciuitate Taruuij ceteròlibi sancti oris Quadragenta Martyrū olim membrū congregationis S. Frigidiani Lucensis, nunc cum suo capite nostrae congregationi vnitum, & multis peronibus, & viris claris exornatum, de quibus in nostrae congregationis Lateranensis sermo erit.

In eadem Ciuitate Prioratus vetustissimus sanctae Mariz de Bethlehem nuncupatus, cum à tempore iuramentorabili conuentus esset destitutus, & conuentus per resignationē nobilis viri Doynti de Valalono, fuit ab Innocentio VIII. anno 1495. eodem monasterio sanctorum Quadragenta Martyrum vnitus.

In eadem Ciuitate monasterium S. Pauli erat Conuictorium, quae paucis ab hinc annis habitum mutauerunt.

In ciuitate Patauina Ecclesiam S. Iustinae nunc monachorum Cassinensium, & ante illos Cluuiensium, antea collegium canonicorum regularium extitisse facentur Glossa in cap. ex litteris ad idem Officium de officio iudicis delegati.

In Diocesi Patauina ab antiquissimo tempore fuisse collegium canonicorum regularium, indicat locus, qui nunc etiam tertio circiter millario versus Orientem ab vrbe distans, Canonica vulgè nuncupatur.

In eadem verò ciuitate Patauina est Abbatiale cenobium cum insigni Bibliotheca nostrae congregationis S. Ioannis in Viridario nuncupatum.

In eadem ciuitate est conuentus Prioralis canonicorum regularium S. Spiritus Venetiarum, qui S. Michaelis dicitur.

In eadem ciuitate est Prioratus S. Antonij de Vienna nuncupatus, olim membrum S. Antonij Venetiarum congregationis S. Saluatoris Bononiensis, postea in Prioratum distinctum erectus per Sixtum IV. anno 1463.

In Diocesi verò Patauina est praecipuum cenobium Abbatiale S. Michaelis de Candiana eandem congregationis, ac illi vnitum per Nicolaum V. cum prius esset monachorum Ordinis S. Benedicti, vt patet ex libro taxarum à postulatorum.

In eadem Diocesi est aliud Abbatiale cenobium S. Danielis prope Aponum eiusdem congregationis, à Pio II. illi vnitum, cum prius esset Ordinis S. Benedicti, ex eodem libro taxarum Apostolicarum.

In Ciuitate Vicentina est Abbatiale cenobium S. Bartholomaei, cum alio de Pane in sacro siluano, nostrae congregationis, antea Ordinis S. Marci, de quo suo loco dicendum erit.

In Diocesi Veronensi erat Prioratus conuentus canonicorum regularium Ordinis D. Marci, cuius Prioris meminit Honorius III. in literis Confirmationis Regulae, & Constitutionum eiusdem Ordinis D. Marci datis anno 1218. Vocatur dictus Prioratus S. Euf. bij de Seratico. Verum praeter contenta in dictis literis amplius nihil de illo potui inuenire.

In Ciuitate Veronensi collegium S. Georgij, quod nunc tenent canonici S. Georgij de Alega nuncupati, antea fuerat canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini, qui exactis quibus-

dam monasteria tr... à Pellegr... sententia... tis 1277... conensis... bit: Ha... plou qui... notione, &... Regularis... rem proba... quibus... rium S. G... ram, & n... potius qua... circo in re... re, Canon... lant in ec... runt RR... rium vsque... gno fam... lo Moniale... gnum affum... imunitate... bu obruta... tati, Dco... paratum... dictus au... sunt, qu... gulares lo... Apud... minenti... nardi, fan... nensis co... In ciu... tualis car... cuius me... ximè cita... IN Ciu... Iolim c... conie... Papiensi... lis mona... rium in E... rit conlis... ctus dicti... ligantur... monasteri... Primum... rium SS. Fa... Saluatoris... gationis: ... languine... sepulchro... lectus in... arij, & sub... libro de ec...